

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1912. szeptember 26.

216. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

A Julián Egyesület Horvátországban.

Évi jelentés.

Nem is olyan régen a jogállam, majd a kulturállam volt az az eszme, mely felé a tudósok és az államférfiak nemzetüket vezették. De kitűnt, hogy jog és kultúra nem elég. Visszatértek Colbert rendszeréhez és az állam hatalmas kezével belenyúlt a gazdasági életbe. A német birodalom első kancellárja meg fölismerete az állam nagy szociális hivatását, mely nem merül ki a társadalmi élet jogi rendezésében, hanem a gyöngék védelmére és emelésére intézkedésekkel. Az állam eszméjében beállott ez a fejlődés mutatja a korszellem irányát. Ezzel összhangban gazdasági elemekkel telt kultúrát igyekeztünk bevinni mi is a szlavóniai, horvátországi, boszniai és hercegovinai magyarok közé, hogy elősegítsük társadalmi emelkedésüket. Mikor a Szerémség és Verőce vármegye rónáit, a Fruska-gora és a Garics hegység lejtőit turja a magyar eke, akkor vonja szakértelem a barázdát. Mikor szlavón földön, magyar műhelyben folyik az ipari munka, vezesse szak tudás a dolgozókezet. Mikor bosnyák földön magyar boltban folyik a kereskedés, irányítsa üzleti szellem a számító agyat. Csak a munkának és a műveltségnek termékeny ölekezése szüli a népek erejét és gazdaságát.

Az olyan népnek gazdasági és társadalmi emelésén sikerrel dolgozni nem lehet, a mely nem tud olvasni, írni és számolni. Ezért az alapvető munka elemi népiskolákra vár. Működésünk fő terén, Horvát-Szlavonországban a legutóbbi jelentésünk előterjesztése öt alefolyt két esztendő alatt három új Julián-iskolát állítottunk. Verőce vármegyében Alsó-Miholyácon, Mailáth László gróf uradalmának középpontján és a zselébini puszta, Jankovics László gróf birtokán, továbbá Pozsega vármegyében Szokolovácon. Az első kettő létesítésével szorosabbá vált az a kapocs, mely egyesületünket a Mailáth és Jankovich nemzetséggel összefűzi. A harmadik iskola felállításával meg újabb szemet kötöttünk iskola-hálóunkhoz a daruvári járásban, hol a magyarság elég sűrűn lakik, számban és vagyonban egyre gyarapszik. Viruló intézet mind a három. Hat tanítója és 338 növendéke van. Ezeknek a szervezéseknek következtében a Drávántul működő iskoláink száma 43-ra, tanítóinké 87-re, növendékeinké meg 5675-re emelkedett. A magyar állam vasuti, a ref. felekezeti és a Julián-egyesületi iskoláknak pedig együtt ebben a tanév-

ben a társországokban már több, mint 11 ezer tanulója van. Az elemi ismereteket a felnőtt magyarok között is terjeszteni igyekeztünk. Tanítóink az 1910—11-iki télen 402, az 1911—12-ikén pedig 522 felnőtt analfabétát oktattak.

Az így megteremtett alapon a továbbképzést részint a Julián-tanítók végzik, részint a Julián-könyvtárak teszik lehetővé. Iránya ennek a továbbképzésnek tulajdonképpen gazdasági, bár az általános műveltség fejlesztéséről és a nemzeti gondolat ápolásáról sem feledkezünk meg. Tanító személynél az 1910—11-iki télen 362, az 1911—12-ikén pedig 571 népies fölolvastást tartott. Beszereztünk három vetítógépet, hogy segítségével a szemléltető módszert a felnőttek továbbképzésénél is felhasználhassuk s hogy különösen a gazdasági szakelődásokat vonzóbbá és érthetőbbé tegyük. A magyar nemzeti géniuszunk egyik legszebb és bizonyára legsajátosabb megnyilatkozása a magyar dal. Amagyar népzene **változatos az élete.** Népünk a régi dalokat megújítja, elfelejti, s újakat kap fel. A kiköltözött magyarság is lassankint meguntta, elfeledte a dalokat, melyeket a Dunántulról hozott magával, azután elnémult vagy zenei szükségletét úgy elégítette ki, hogy eltanulta a délszlávok méla énekeit. Ez nem örvendetes, bármi szép is különben a szláv zene. A magyar néplélek és a magyar zene szoros kölcsönhatásban vannak. A néplélek termi a dalt, de viszont a magyar zene táplálja és élteti a nép lelkében a sajátos nemzetit. Dalosgéppel (gramofonnal) tettünk hát kísérletet, melynek segítségével a dallamot könnyűszerrel el lehet sajátítani. A magyar nép költészet termékeinek legjavát és költőink legszebb dalait pedig kinyomtattuk, szétosztattuk s a dallamok szövegét ezen módon igyekeztünk terjeszteni. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa és más ténylezők egyesületünk iránt való bizalmukat azzal fejezték ki, hogy évente rendszeresen könyvtáradományban részesítenek bennünket. Ennek köszönhetjük, hogy a lefolyt 2 esztendőben 27 új könyvtárat állíthattunk. Most 11 nagyobb népkönyvtárunk, 32 vándorkönyvtárunk, 111 gazdasági népkönyvtárunk és 21 ifjúsági könyvtárunk, összesen 128 helyen 175 könyvtárunk van. Mentől nagyobb és értékesebb az a könyvtár, mely tulajdonunkban van, annál súlyosabba felelősségünk abban a tekintetben, hogy elkallódását megakadályozzuk és az egész magyarságnak könnyen hozzáférhetővé tegyük. Ezért örvendünk, hogy könyvtárszervezetünk bevált. Tíz könyvtárfelügyelőnk a kerületébe tartozó népkönyvtárakat évente megvizsgálja, a könyvtárkezelőnek a szükséges utbaigazításokat megadja, a hiányokat megállapítja s így módunkban van, hogy csekély fogyatkozást évente pótolva, könyv-

táraink teljességét fenntartsuk.

Könyvtáraink tulajdonképpen része gazdasági irányu. A bennük lévő könyvtárak fele gazdasági szakmunka. Népünk elég sok helyen nincs még azon a színvonalon, hogy ezeket a szakmunkákat igaz ihasszon tudni olvasni. Az 1912. évre 27.000 példányban megjelent szlavóniai naptárunknak az az egyik célja, hogy a népet szintjéhez mért és közvetlen szükségleteihez közelebb álló cikkekkel a gazdasági szakmunkák olvasására előkészítse és rávegye. Ezenkívül naptárunkban mindig azokkal az aktuális kérdésekkel foglalkozunk, melyek akkor a népet leginkább érdeklik. Most a földvásár az élet kérdés. A szlavóniai magyarnak nincs addig nyugta, míg nem vett földet. A pusztáról a eseléd sóvárogva nézi a közeli falu földjeit, a gazda meg a szomszédját. Addig nem érzi magát biztonságban, míg gyökereit le nem boesátja a szlovén földbe. Hasznos és üdvös ez a törekvés, a szlavóniai magyarság térfoglalásának titka és záloga, de bajok sem hiányoznak körülötte. Hány magyar vett földet olyantól, ki nem volt annak tulajdonosa. Hány kötött kedvezőtlen feltételek mellett szerződést. Hány fizette ki a teljes vételért az eladónak, midőn a föld jelzálogköleséssel volt megterhelve. Hány mulasztotta el, hogy földjét nevére átírassa. Hány nem számolt el azzal, hogy ingatlan-átruházási illetékeket kell fizetnie s amikor követelték tőle a pénzt, pénzzavarba jött. Hány vett fel pénzt méregdrágán s jutott így romlásba. A telekkönyvet, a katasztert, az adásvételi szerződés kellekeit, a jelzálogkölesön feltételeit és fölvételének módját népies nyelven és röviden magyarázni igyekeztünk hát véreinknek. Nem álltjuk magunkat azzal, hogy most már a magyar földvásárlót minden értelmes ember figyelmét minden esetre kioktattuk, de azt hisszük, hogy felhívtuk arra, mi mindenre kell ügyelnie, ha magát mérhetetlen bajokba keverni nem akarja.

Szlavóniai naptárunkban évről-évre terjesztjük a szövetkezeti eszmét is. Mindig újabb s újabb oldalról mutatjuk be annak előnyeit. Tanítóinknak meg kötelessége, hogy a szövetkezetek alakítását megindítsák és a könyvelői tiszt vállalásával fennmaradását biztosítsák. Nem csekély részben ennek köszönhető, hogy a Drávántul 75 magyar hitelszövetkezet alakult és fokozatosan erősödik.

Boszniaiból a Szarajevói Magyar Egyesület, Hercegovinából pedig a Mosztári Magyar Kultúregyesület azzal a kívánsággal fordult hozzánk, támogassuk őket abban a törekvésükben, hogy magyar népiskolákat és kiseddóvokat állíthassanak. Ezt a kívánságukat kettős ok támogatta. A megszállás óta eltelt harmadszázad alatt ebbe a két tartományba sok magyar kereskedő, iparos

és munkás telepedett be, ujabban pedig magyar földművesek is keresnek a Szávántul boldogulást. Amilyen mértékben szaporodtak és nőttek a magyar bevándorlók gyermekei, olyan mértékben lett hangosabb az a kívánságuk, hogy lakóhelyükön magyar iskolát állítsanak. Ugy gondolkodtak, hogy ha az annektált tartományokban keletkezhettek német tanítványok, melyek közül pl. a szarajevói a boszniai és hercegovinai országos kormány pénzzel is segíti, akkor alig lesz jogos kifogás tehető az ellen, hogy a saját erejéből a magyar is állíthasson iskolát. Továbbá a bosnyák benszülött népességnek velünk rokonszenvező részében is élt a kívánság, hogy gyermekeiket magyarországi közép és felsőiskolákba adja tovább tanulni. De a gyermekeknek nem állott módjukban, hogy a magyar nyelvet még otthon olyan mértékben elsajátíthassák, hogy később tanulmányaikat Magyarországon sikerrel folytathassák. Ezen a bajon is csak a magyar iskola segíthetett. Ennek a két oknak nyomós voltát be kellett látnunk, de hivatkoztak még arra is, hogy mivel csak a Julián-Egyesület rendelkezik a horvát és szerb nyelvet szóban és írásban bíró magyar tanítókkal, ezért egyedül mi tehetjük lehetővé az említett két szávántuli egyesületnek, hogy magyar iskolákat állíthasson. Tanítókat boesátottunk hát rendelkezésükre s így keletkezett Uj-Szarajevóban, meg Mosztárban egy-egy kisedővővel egybekötött magyar népiskola, melyben mint kötelező tantárgyat a horvát és szerb nyelvet is tanítják. Ezidőszent 11 tanítónk működik a Szarajevói Magyar Egyesület és a Mosztári Magyar Kultúregyesület által fenntartott magyar iskoláknál. A növendékek száma 539.

Bosznia inaptárunk úgy az 1911., mint az 1912. évre 2000 példányban jelent meg. Ennek a kalendáriumnak közreboesátásánál az volt az egyik célunk, hogy az ottani magyarság körében ápoljuk Andrásynak és Kallaynak emlékét, akik Boszniát és Hercegovinát uruknak és királyuknak megszerezték szervezték és virágzóvá tettek. Továbbá célunk volt, hogy a magyar iskolákat ismeressük és a Szávántul élő véreinket, kik magyar könyvtárhoz még nem igen juthatnak, legalább ezen az úton lássuk el olvasmánnyal.

A társországokon és az annektált tartományokon kívül működésünk harmadik körét a magyar folyami hajósok alkotják, kik Regensburgtól le Szulináig a magyar külkereskedelmi forgalomnak jelentékeny részét bonyolítják le. Az 1900. évi népszámlálás 19.261 folyam hajóst talált a magyar birodalom területén. A valóságban azonban már akkor többen voltak, mert igen sokan teleltek külföldi kikötőkben. Az azóta eltelt 11 esztendő alatt pedig számuk már a természetes szaporodás révén is, jelentékenyen növekedett. Ez a hajósnép családjával együtt ugyszólván egész életét a vizen tölti s így nem áll módjában, hogy gyermekeit rendszeresen iskolába járassa. Az a veszedelem forgott tehát fenn, hogy a jövő magyar hajós-nemzedék a tudatlansága sötét-ségében nő majd fel s így nem lesz képes más népekkel a versenyben megállani. A bajt fölismerve az Országos Hajósszövetség azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy Zimony mellett a cigányszigeti téli kikötőben és Bécs mellett a freudenau téli kikötőben, míg a Duna be van fagyva, szervezzünk a hajósgyermekek számára téli tanfolyamot. Az ilyen kérést nem lehet elutasítani. Két kipróbált igazgató-tanítónkat utnak is in-

ditottuk a téli kikötőkbe.

A két hajós-tanfolyamon 118 mindennapos tanuló vett részt. Irni és olvasni 71 felüött alfabéta hajós tanult.

A tanítók által magukkal vitt kézi könyvtárat a hajósok hamarosan szétkapkodták úgy, hogy igen sok jelentkezőnek már nem lehetett könyvet adni. Hogy ez a jövőben ne ismétlődjék és hogy a hajósoknak a hajózási idő tartama alatt is módjukban legyen olvasni, azt a javaslatot terjesztettük a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa elé, hogy a hajósokat érdeklő szíri dalmi, földrajzi és gazdasági művekből, meg utleírásokból 25—30 kötetes könyves ládát állítson össze, melyek a vándorkönyvtárak módjára hajóról-hajóra könnyűszerrel továbbadhatók lennének. Ez az eszme a tanácsnál kedvező fogadtatásra talált s reményünk van rá, hogy a jövő téli hajóstanfolyamokról már utnak indíthatjuk az első Julián-könyvesládákat.

A múlt év folyamán tanítóink összes létszáma elérte, aztán meghaladta a 100-at. Legutóbbi jelentésünk kiboesátásakor 82 tanító volt, ma van 102. Inkolánk volt 40, ma van 46. Tanulóink összes száma 5.371-ről 6.332-re emelkedett. Ezt az eredményt sikerült kivívniuk dacára annak, hogy a horvát sajtó tulzó része mértéktelen és féktelen támadásokkal halmozott el bennünket. Az egyesület passzív maradt és tanítóinknak is meghagytuk, hogy a támadásokra ne reagáljanak, a támadókkal vitába ne elegyedjenek. Nyugodtan de rendületlenül állottunk a tulzó sajtó puskatűzben. Jórészt higgadtságunknak köszönhetjük, hogy ellenfeleink csak támadhattak de nem arthatnak.

A középkori Magyarország mely nagy volt a hatalmas szemét délre vetette. Meghódította Horvátországot és Dalmáciát, hogy utat törjön az Adriához. Melléktartományokat szerzett az Alduna mentén ki egészen a Fekete-tengerig. A török hódítás visszaszorított bennünket. Több mint másfél századon át létünkért kellett küzdenünk. De a XVIII. század nagy erőgyűjtése után a déli hivatás eszméje újra foglalkoztatja a nemzetet. Az írók az utörök. Pray, Engel, Fejér Horvátország, Dalmácia és melléktartományok történetét írják, hozzájuk való jogunkat vizsgálják. A nagy nádor kieszközi a Szávántul fekvő Horvátországnak és a magyar tengermelléknek a szent korona testéhez való visszacsatolását, mely részeket a napoleoni háború viharai egy időre elszakítottak hazánktól. Képvül a Lujza-ut, mely Károlyvárostól a Karsztón át Fiuméba vezet le az Adriához. Széchenyi a Vaskaput robbantja, hogy utat nyisson hajóinknak az Aldunán a Fekete-tengerig. A szabadságharc bukása visszavet bennünket. De a kiegyezés után Andrassy, a nagy magyar külügyminiszter visszaserzi Boszniát és Hercegovinát, az Alduna partjain pedig független s azóta fölvirágzott kisebb országok kialakulását segíti elő, hogy valami világhatalom el ne zárhassa előttünk a Balkánt s a nagy víziutat, mely a Vaskapun és Szulinán át kivezet a szabad tengerhez. Eszmények nélkül sem egyén, sem nép méltó életet nem élhet. Eszmények nélkül személyes harcok és pártos tusák posványába merül közéletünk. Ápolnunk kell tehát a nagy, a hagyományos déli hivatást is. Ebben a nagy nemzeti munkában a maga kis-körében résztvesz Julián-Egyesület is, mikor védi a magyart a Dráva mentén és a Száva vizénél, a Boszna partján és a Narenta mellett, meg a magyar hajón, mely az

Aldunát szeli.

Ehhez a munkához kérjük a Julián-Egyesület tagjainak és a nagy közönségnek támogatását és közreműködését.

—o—

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temező naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— Klotild főhercegnő díszkertje Villa Giuseppe (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapiokon reggeltől füstig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— Az „Adriatica“ cognacgyár susáki gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 8 órától este 6-ig.

— A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyvel tekinthető meg.

— A rizshántológyár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthető meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzság ad ki belépőjegyeket.

—o—

— Az állandó bizottság ülése. A városi állandó bizottság tegnap ülést tartott Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével. Bejelentések hiányában mindjárt áttértek a napirendre s jóváhagyták a drenovai templom, valamint a Szent András kápolna 1910—11-iki zárszámadását. Sorra került ezután a Danubius-hajógyár kérelme a vasuti kocsik nappali közlekedésének engedélyezése tárgyában. Tudvalevőleg a delegáció egy ízben foglalkozott már az ügyvel és a közbiztonságra való tekintettel elrendelte, hogy a vasuti kocsik, melyek a pályaudvarról a gyár telepére szállítják az anyagot, csak éjjel közlekedhetnek a via Industrián.

Descovich rappresentante indítványozza, hogy a delegáció maradjon meg eme határozata mellett.

Ossoinack András szerint a Danubius-gyár csak a saját érdekeiről gondoskodik és nem törődik a közönség kényelmével. A via Industria feletti fahíd nem egy darabból építette meg, hanem pillérekkel erősítette meg. Ezek a pillérek akadályozzák a közlekedést. A vasuti kocsik nappali közlekedése veszélyeztetné a közbiztonságot. Csatlakozik Descovich indítványához, de azt hiszi, hogy ha a gyár egy darabbá átépítené a fahidat, akkor bizonyos feltételek mellett engedélyezni lehetne a nappali kocsiforgalmat is. A Danubius-hajógyár megígérte különben, hogy átépítteti a vágányokat és kikövezteti az ut egyik szakaszát mindebből azonban semmi sem történt. Az ut teljesen járhatatlan, a vágányok pedig mintegy tíz centiméternyire kiemelkednek az utca szintjéből.

Minach rappresentante szerint a Danubius kihágást követ el azzal, hogy az utcatestre árukat rak ki. Szigorubb ellenőrzést kér erre vonatkozólag.

Dardi Vazul tanácsvezető kijelenti, hogy az ellenőrzés megtörténik, sőt a gyár panaszkodik is a sok bírság miatt.

E vita után a polgármester szavazásra teszi fel Descovich indítványát, amelyet a delegáció egyhangulag elfogadott. Elhatározza azonkívül, hogy a válaszban kifejezi a gyár igazgatóságának, hogy a határozat meghozatalában nem a gyár elleni rosszintenciók, hanem a közbiztonság megóvásának szükségessége vezette.

Tárgyalásra kerül ezután az Union-vegyészeti gyár kérelme, melyben a via Indust

rián iparvágány és fordítókorong építésének engedélyezést kéri.

Celligoi indítványozza, hogy ne engedjék meg a fordítókorongnak az uttesten való építését, mint a tervekben van, mert egy villamoskocsik forgalma akadályoztatnék. Javasolja, hogy az ügyet a műszaki építészeti bizottsággal tanulmányoztassák.

A delegáció Celligoi indítványát elfogadja.

Az állandó bizottság ezután elveti a via Fiumara-i bódésok kérelmét, melyben térelfoglalási bérletük meghosszabbítását kérik. Kérelmüket azzal indokolják, hogy keresetükkel harmindenyle családot tartanak el s nem akarnak a kövezetre jutni. A városi tanács erre való tekintettel indítványozza, hogy találjanak más alkalmas helyet a bódésok részére.

Az állandó bizottság az indítványt megszavazza.

Superina felszólal és javasolja, hogy ne engedjék azután az üresen maradó helyen hordókat és kocsikat elhelyezni.

Sibera Győző egy városi teleknek részére való eladását kéri, a delegáció azonban nem teljesíti kérelmét. Ezután több jelentéltenebb ügyet intéztek el. A zárt ülésben többek között a temetői kripták építését a legjobb ajánlattevőnek Pillepich Jakabnak adták ki.

Az ülés ezzel véget ért.

A rappresentanza ülése. A városi képviselőtestület — mint jelentettük — a nyári szünet után holnapután, pénteken este 6 órakor tartja meg első ülését. A nyitólés napirendjén a következő fontosabb ügyek szerepelnek: Bejelentések, indítványok és interpellációk. Indítvány a meg-nagyobbítandó honvéd helyőrség elszállásolása tárgyában. Póthitel a drenovai víz-medence átalakítására. Telekvásárlások utcarendezések céljára. Kormányzói leirat az új térelfoglalási szabályzat tárgyában. Indítvány a városi tisztviselők betegsegélyezésének az 1907. XIX. törvény alapján házi kezelésbe átvételére s az erre vonatkozó szabálytervezet tárgyalása. A városi iskola-tanács indítványa a cosala—belvederei gyermekert létesítésére.

A kereskedelmi kamara ülése. A fiu-me-i kereskedelmi- és ipark. tegnap, kedden este ülést tartott Cosulich Lajos lovag elnöklésével.

Cretich kamarai tag a kávéminták késedelmes elvámolásáról és az emiatt történő lassu kézbesítéséről szól. Szerinte az elvámoláshoz a posta- és távirahivatal egyik tisztviselőjét kellene kiküldeni, hogy az a kézbesítést gyorsítsa. Kéri, hogy a kamara ebben az értelemben járjon közbe a postánál.

Krügger szerint kávémintáink nemcsak késedelmesen, hanem hiányosan is érkeznek meg s gyakran csak fele jön meg az elküldött mintának.

A kamara intézkedni fog az anomáliák megszüntetése érdekében.

A titkár ezután több hivatali bejelentést tesz. Így közli, hogy a kamarának a király 82-ik születésnapjára alkalmas hely kifejezett szerenese kívánataira köszönet érkezett.

Több más bejelentés során közli még azt, hogy a kamara teljesítette a Kereskedelmi Muzeum kérelmét és támogatta az áru-minta-kiállítást.

Righini tag jelenti, hogy a kiállított áruk csak magyar feliratokat viseltek s ez mulasztás volt az olasz nyelvű polgársággal szemben. A kamarának intézkedni kellett volna, hogy a város nyelve respektáltassék.

A titkár ezután folytatja bejelentéseit. Közli, hogy a kamara nem küldhette el képviselőjét a kamarák bostoni kongresszusára, mert arról későn értesítették.

A postaigazgatóság válasza a kamara azon felszólalására, hogy a postatakarék-pénztár forgalma a közönség kényelmének hátráltatása mellett csak egy rekeszen át bonyolítódik le. Élénk vitát provokál.

Righini nem elégszik meg a posta válaszával, mert szerinte a kereskedők nem akkor mehetnek a postára amikor a postatiszt viselőknél kényelmesebb, hanem amikor ráérnek. Kéri a kamarát, hogy ujjtsa meg felszólalását.

A máv. igazgatósága a titkár további bejelentése szerint nem teljesítheti a kamara ama kívánságát, hogy a gyorsvonatok Lokve állomáson is megálljanak.

Majd bejelenti, hogy az Adria-hajóstársaság a kirakodási tarifák leszállításáról értesítette a kamarát.

Righini nem elégszik meg a kamara ez ügyben tett tiltakozásának eredményével és követeli, hogy bizottságot küldjenek ki a kérdés elintézésére.

Az elnök szerint be kell várni még a minisztériumi választ.

A haditengerészeti Akadémia — folytatja bejelentését a titkár — választ ad a címészek ama tiltakozására, hogy az Akadémia idegenből szerzi be szükségletét. Az Akadémia kimutatja, hogy a részesedési arány szerint szerzi be szükségleteit Fiumében.

Az utolsó bejelentés az Ungaro-Croátára vonatkozik. A kamara ugyanis az kérte a társaságtól, hogy hajórakleveleink kiadása céljából a délutáni órákban egy tisztviselőt alkalmazzon. Az Ungaro-Croata a kérelmet nem teljesítheti. Righini és Dussich támadják emiatt a társaságot.

A kamara elhatározza, hogy e kérdésel tovább is foglalkozni fog és a berakás ügyében is állást foglal majd.

A vándoriparra és az építészeti iparra vonatkozó törvénytervezeteket tanulmányozás végett kiadják az illető albizottságoknak.

Ugyanezt teszik az Adria hajóstársaság kiviteli tarifái és a raklevelek szövegezése ügyében való véleménykérésrel.

A máv. nem teljesítheti a kamara azon kérelmét, hogy 40. számú vasuti raktár a helybeli kereskedők rendelkezésére bocsátassék.

A fiu-me-i cégeknek az Osztrák Lloyd ellen, a Dardanellák elárásával összefüggésben tett tiltakozására a kereskedelmi minisztérium azt válaszolja, hogy a társaság egyformán bánt el a trieszti és a fiu-me-i cégekkel.

Egy kisebb ügy elintézésére után az 1913. évi költségvetés bizottságába megválasztják az elnököt, valamint Mini és Krieger tagokat.

Repülés Abbaziából Fiuméba. Slaworosoff Ch. orosz aviatikus, ki e hónap 14-én és 15-én Abbaziában sikeres felszállásokat rendezett, most vasárnap kijavított gépével Abbaziából Fiuméba szándékozik repülni. A felszállás Abbaziában délután 3 órakor lesz az épülő kurszalón beton talapzatán. Slaworosoff innen több mutatvány után Fiuméba repül, ahol szintén többféle repülési mutatványt fog végezni, mint magasba repülés, siklórepülés stb. Fiumében a leszállás és mutatványok ugyanott történnek, ahol Prodam szállt fel a nyáron, t. i. a pioppi-i feltöltésen.

A „Viribus Unitis“ átvétele. Pólából jelentik, hogy tegnapelőtt történt meg haditengerészetünk első Dreadnoughtjának, a „Viribus Unitis“-nek manőverpróbautja. A próba kifogástalanul sikerült. A csatahajót végleges átvétele előtt dokkba helyezik, hogy a vizalatti részeket és a propellerszerkezetet tüzetes vizsgálat alá vegyék.

A fiu-me-i kikötő dalmát versenytársa

Ismeretes, hogy az osztrák kereskedelmi érdekképviselők és politikusok egyaránt igen intenzíven dolgoznak Dalmácia fejlesztésén és a spalatói kikötőt már most erősen bővítik abból a célból, hogy a rudolfs werthi vasut csatlakozás és az ogulin—kni-ni vasut hálózat megépítése után az oda irányítandó közvetlen osztrák vasuti forgalmat a spalatói tengeri kikötő fennakadás nélkül le tudja bonyolítani. Arra való tekintettel, hogy most a fiu-me-i kikötőben raktározott áruk nagy része közvetlenül vonaton kerül Spalatóba, Spalató városa és a spalatói kereskedelmi és iparkamara engedélyért folyamodott az osztrák kormányhoz, hogy az ottani kikötőben tárházakat építhessen. A kormány a trieszti tengerészeti hatóság útján az engedélyt megadta és felhívta az érdekelteket, hogy az építő terveket haladéktalanul mutassa be. A raktárházak a Dujmo-móló közepén épülnek, ugy az építkezés, mint az üzem pénzügyi részét egy nagy osztrák pénzintézet fogja lebonyolítani.

A kikötőből. Szept. 25. É r k e z e t t : „Mária Valeria“ osztrák gőzös Calcuttából 744 bál jutával és 11 bál bõrrel; „Car-

TÖZSDE.

	Szept. 24. zárlat	Mai árf. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	838.—	836.50
Osztrák hitelrészvény	640.—	636.50
4%-os koronajáradék	86.30	86.10
Osztr.-magy. államvasut	706.50	704.—
Jelzálogbank	457.50	456.—
Leszámitolóbank	533.—	532.—
Hazai Bank	294.—	293.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	636.—	632.—
Rimamurányi	776.—	772.—
Salgótarjáni	784.50	783.—
Közuti Vasut	738.50	734.—
Városi Villamos	395.—	394.—
Adria	558.—	555.—
Déli Vasut	115.50	—
Magyar Cukoripar	2993.—	—
Rizsgyár	3900.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza októberre	11.19	11.28
Buza áprilisra	11.71	11.77
Rozs októberre	9.53	9.59
Rozs 1913 áprilisra	10.02	10.19
Tengeri szeptemberre	9.53	9.52
Tengeri májusra	7.66	7.68
Zab októberre	10.26	10.30
Zab áprilisra	10.42	10.43
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	640.—	637.—
Magyar hitelrészvény	837.—	837.—
Osztrák magyar államvasut	706.75	705.—
Déli Vasut	—	114.—
Alpesi	1874.—	1878.—
Skoda	802.—	796.—
Osztr. koronajár.	86.25	—
Fiu-me-i és trieszti értékek: Legutóbbi kötések átlagár.		
Fiu-me-i 4%-os kölcsönköt.	92.—	—
Banca Fiumana	640.—	—
Fiu-me-i Kereskedelmi Bank	302.—	—
Fiu-me-i Népbank	116.—	—
Litorale Bank és Takarékpénztár	228.—	—
I. Horvát Takarékpénztár	6000.—	—
„Indeficienter“ tengerhajóz. társ.	110.—	—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1/2-1400.—	—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1145.—	—
Orient tengerhajózási társ.	1500.—	—
Ált. Forgalmi r. t.	2250.—	—
Magyar Olajgyár	212.—	—
Austro-Americana	308.50	—
Navigazione Libera Triest	665.—	—
Osztrák Lloyd	589.—	—
Stabilimento Tecnico	10000.—	—
Ampelea Szeszpároló Rt.	466.—	—
I. Trieszti Rizsgyár	946.—	—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	447.—	—
Spalatói Portland Cement	475.—	—
Assicurazioni Generali	989.—	—
Riunione Adriatica	Nap. 4225.—	—

Richter cipői a legjobbak és legelegánsabbak.

RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

pathia" angol gőzös Newyorkból 120 tonna rézzel, 600 hordó olajjal, 30 tonna dohány-nyal, 30 tonna clommal és 40 tonna aszbeszttel; „Pacchino" olasz gőzs Velencéből üresen; „Barletta" olasz gőzös Velencéből 200 zsák korpával.

Füldült: „Unione" olasz gőzös Santa Teresába 1200 tonna fával; „Amphitrite" olasz gőzös Alexandriába 100 tonna cukorral, 50 tonna rizsszel, 30 tonna fával, 70 láda üvegáruval; „Galicia" osztrák gőzös Szmirnába 120 tonna fával, 30 tonna cukorral, 50 tonna rizsszel, 10 tonna papírral és 45 láda üvegáruval.

— **Operacénekesek hangversenye.** Erdékes hangverseny lesz szombaton 28-án Abbaziában. A budapesti, a zágrábi és a bécsi operának 2-2 tagja lép fel e művészestélyen, melyet az abbaziai vigalmi bizottság rendez a Quarneró-kávéház nagytermében. Budapestről Hajdu Ilona és Marschalkó Rózsika vesz részt a hangversenyen.

— **A „Carpathia" Fiumében.** A Cunard hajóstársaság „Carpathia" gőzöse Newyorkból jövet ma reggel kikötőnkbe érkezett. A hajó Amerikából 180 harmadosztályú visszavándorlóval indult el. Ezek nagy része már Triesztben elhagyta a hajót. Utközben meghalt egy visszavándorló 12 éves leánykaja, kinek holttestét zsákbavarva, a tengerbe süllyesztették. A gőzös kikötése után két beteg leánykát a kórházba szállították.

— **Egy vagdalkozó borbély ügye.** A tavasszal történt, hogy Lenaz Vjeroslav bárány és stúszkereskedő tetteleg bántalmazta Pendjer Győző borbélysegédet, aki védelemből egy beretvát ragadott fel és azal hadonászott Lenaz előtt, hogy eljessze őt. Eközben a beretvával belevágott Lenaz nyakába. A járásbíró Pendjert 60 koronára pénzbüntetéssel sújtotta. Pendjer felbbezése folytán a törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet. A törvényszék megsemmisítette a járásbíró ítéletét és a borbélyt a fenforgó önvédelemre való tekintettel felmentette.

Távirat — Telefon.

Az ellenzéki képviselők Budapesten.

BUDAPEST, szept. 25. A tegnap este 7 órakor Bécsből visszaérkező ellenzéki képviselőket nagy tömeg üdvözölte a nyugati pályaudvaron. Az egyetemi hallgatók küldöttsége zászlóval várta az ellenzéki képviselőket s az állomáson kívül az utcákon is nagy tömeg vározzott rájuk. Az üdvözlést Károlyi Mihály gróf köszönte meg és kifejtette, hogy az ellenzék teljesítette a nemzettel szemben fennálló kötelességét, hogy tiltakozott delegáció törvényessége ellen.

Garbay Sándor és gróf Eszterházy Mihály üdvözlő beszédeinek elhangzása után a visszatérő képviselők kocsiába szálltak. Károlyi Mihály gróf kocsija elől kifogták a lovakat s úgy vitték a Justh-párt helyiségéig. Ott Károlyi újból megköszönte az ovációkat és kijelentette, hogy az ellenzék addig nem enged, míg a nemzet demokratikus kívánságait nem teljesítik. A tömeg nagy éljenzés közben oszlott széjjel. Az ellenzéki képviselőket üdvözlő tömeg oly méltóságteljesen viselkedett, hogy a rendőrség közbelépésére nem volt szükség.

Tisza István Budapesten.

BUDAPEST, szept. 25. Tisza István gróf ma reggel Budapestre érkezett és a délelőtti folyamán több látogatást tett.

Miniszterek utazásai.

BUDAPEST, szept. 25. Lukács László miniszterelnök szombaton Bécsből Budapestre érkezik, ahol minisztertanács lesz a delegáció folyó ügyeinek megbeszélésére. A jövő héten Hazay honvédelmi miniszter és

Teleszky pénzügyminiszter Bécsbe utaznak hogy a delegáció plenáris ülésein résztvegyenek.

A politikai helyzet kialakulása.

BUDAPEST, szept. 25. Munkapárti körökben híre jár, hogy a kormány október 22-ikére fogja összehívni a parlamentet s hogy a Ház először a költségvetést azután a választói reformot fogja tárgyalni. Az ellenzék viszont reméli, hogy a fenyegető külpolitikai helyzetre való tekintettel a parlament megnyitását feltétlenül meg fogják előzni a pártközi béketárgyalások.

Hazautaztak a rendőrök.

BÉCS, szept. 25. A budapesti rendőrség 60 főnyi válogatott csapata, mely vasárnap óta tartózkodott Bécsben, ma reggel az első gyorsvonattal hazautazott Budapestre. A rendőrök öt omnibuszon mentek ki a pályaudvarra. Semmiféle zavaró incidens nem történt.

A hadügyi albizottság ülése.

BÉCS, szept. 25. A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtti tíz órakor Zichy Ágost gróf elnöklete alatt ülést tartott, melyen Lukács, Hazay és Auffenberg miniszterek is megjelentek. Hegedüs Loránt előadó ismertette a közös hadsereg 1912-iki költségvetését.

Auffenberg expozéja.

BÉCS, szept. 25. A hadügyi albizottság mai ülésén Auffenberg hadügyminiszter elmondta expozéját. Azzal kezdte, hogy a delegáció legutóbbi ülésezése óta tető alá kerültek az új véderőtörvények, melyekkel alapját rakták meg az eddigi súlyos helyzetből való kibontakozásnak. Ezért nemcsak a hadügyi kormány, hanem bizonyára az egész lakosság is köszönettel adózik a magyar parlamentnek. A közös hadsereg rendes szükséglete 18.2 millióval emelkedik az idén, amibe nincs benne a haditengerészeti szükségletének 3 $\frac{1}{2}$ millióval emelkedése. A rendkívüli hiteleknek 19 millióval emelkedésével együtt körülbelül 41 millióval többet kér a hadügyi kormány a népképviselőkétől. A többlet szigorúan beleilleszkedik a két kormányval 1911—1915-re megállapított fejlesztési programmba.

A véderőtörvény végrehajtásánál a legnagyobb takarékoságot tartották szem előtt — ugymond a hadügyminiszter — és igyekeztek, hogy az adózó polgárok áldozatkészségét csak a legszükségesebbek tekintetében vegyék igénybe.

A hadügyminiszter beszéde láthatólag igen kedvező hatással volt a delegátusokra.

Auffenberg után Laszkáry Gyula főrendi delegátus emelkedett szólásra és meginterpellálta a hadügyminisztert az ágyukérdés ügyében. Ugyancsak az ágyuk miatt interpellált Chorin Géza, majd Miklós Ödön is. Ez utóbbi az új ágyuk és tüzérségi felszerelés számó solyan kérdését feszegette, amelyre Laszkáry és Chorin nem tértek ki.

Auffenberg rögtön válaszolt az interpellálóknak, de válaszáat szigorúan bizalmasnak jelentette ki.

A külügyi albizottság ülése.

BÉCS, szept. 25. A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délután és holnap délelőtti ülést tart.

A delegáció szünete.

BÉCS, szept. 25. A magyar delegáció esütörtöktől kezdve nem tart ülést. Hétfőn azonban a tengerészeti albizottság már tanácskozni fog és a jövő hét közepén plenáris ülés is lesz.

Románok a magyar püspökség ellen.

BUKAREST, szept. 25. Egy itteni német nyelvű lap az eucharisztikus kongressz-

szussal kapcsolatban azt írja, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös közbenjárta Van Rossum biborosnál, hogy fogadja Radu Demeter nagyváradi katolikus püspököt. A bihornok tényleg fogadta Radu püspököt, aki elmondta a pápa követének, hogy milyen káros következményei lesznek a magyarországi és erdélyi görög katolikus románság körében az új magyar görög katolikus püspökség felállításának és kérte a bibornokot, hogy akadályozza meg a hajdudorogi egyházmegye létrehozatalát. Van Rossum bécsi tartózkodása alatt a magyarországi románoktól száz számra kapott az új püspökség ellen tiltakozó táviratokat.

Súlyos helyzet a Balkánon.

BÉCS, szept. 25. A bécsi lapok a külügyminiszteri expozé és a trónbeszéd szövegéből egyértelműen megállapítják, hogy a helyzet a Balkánon sokkal súlyosabb, mint azt eredetileg hitték.

Németország a drágaság ellen.

BERLIN, szept. 25. Tegnap huszonkét helyen tartottak gyűlést a drágaság ellen és határozati javaslatok elfogadásával tiltakoztak az élelmiszerek mesterséges drágítása ellen. Követelték az olcsó hus számára a határok megnyitását és egyéb élelmiszerek részére az olcsó közszégi árúndák felállítását.

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Ma kedden és holnap szerdán este.

Rauasz szerelem

Társadalmi színmű. Legjobb művészek alkotása

Utána egy mulattató vigjáték.

Értesitem tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget, hogy a Dante téren levő ékszerüzletem csütörtökön, 26-án pénteken 27-én és szombaton 28-án zárva marad és csak **szombaton este fél 7 órakor** nyitattik ismét fel.

Tisztelettel

ENGELSRATH I. ékszerész.

Helybeli előkelő

gyári részvénytársaság kereskedelmi érettségivel bíró fiatal embert keres prakszissal vagy anélkül azonnali belépésre.

Ajánlatok „Törekvő“ jelíggel a kiadóhivatalhoz nyújtandók be.

Kiadó egy helyiség

a Via Alessandro Volta-ban kész hentes berendezéssel vagy anélkül hentesnek, vagy mészárosnak vagy bármely más tüzletre. Bővebbet déli 12—2 óráig Calle della Posta 3.

II. emelet.

Elegánsan butorozott,

fogástalan tiszta, világított 2 ágyas szobák fürdőszoba használattal s teljes ellátással kaphatók úri családnál Via Gisella I. III. em. 11, bal lépcső. Kitiűnő privátkoszt házon kívül is,

Mánuel a királynál.

BECS, szept. 25. Mánuel, a portugál exkirály tegnap délután három órakor magánkihallgatáson jelent meg a királynál. Az exkirályt a Burgban zenével fogadták. Mánuel negyed óráig tartózkodott a felségénél, majd visszahajtatott szállására.

A Balkán háboru veszedelme.

SZÓFIA, szept. 25. Biztos jelentések szólnak arról, hogy a balkáni szlávság támogatni fogja Bulgáriát a macedóniai kérdés diplomáciai elintézésében s hogy Szerbián és Montenegrón kívül Görögország is katonai segédkezet nyújtana esetleges háborus operációban.

SZENTPÉTERVÁR, szept. 25. Szófiából jelentik: Ha Sassonow utazásának eredménye nem elégíti ki a bolgárok várakozását, kihirdetik a Törökország elleni háborút.

Kitünő minőségű naponként friss

Teavaj

kilogrammonként 3 kor. 20 fillérért kapható

Pollak Nettinél
uj vásárcsarnok.

Október 1-én, a via Venedán levő Ploech-házban, a kormányzói palota közelében megnyílik a jól ismert **I. LAVANDERIA CENTRALE** (Első Központi Mosoda)

FIÓKJA.

A mosások és tisztítások kifogástalanul és a technika teljesen új eszközeivel végeztenek. Szíves pártfogást kér

RIMBALDO M.

Több elegánsan

berendezett hűnapos szoba kiadandó. Cím a kiadóhivatalban.

József Főherceg szálló

BUDAPEST.

Modern, kényelmes, tiszta. Vendégszobák 3.- koronától feljebb. Gőzfűtés, lift. Jutányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS TÉR 2. szám.

Öt éves kis leányhoz felvétetik egyszerű kísérőleány

esetleg benne, aki a magyar nyelven kívül németül vagy olaszul is tud. Cím a kiadóban.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

A legajánlatosabb fiumei szállók:**„Deák” szálló**

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

ADELSBERG

a világhírű barlangváros legelőkelőbb szállója

Grand Hotel Adelsbergerhof

Penzió, étterem, kávéház, autogarage.
OLCSÓ ÁRAK.

A szálló hatalmas park közepén fekszik. Üdülőknek igen alkalmas hely.

Tengeri fürdő Lusinpiccino Cigale Strand-Hotel és penzió Bellevue - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Belaria vendéglő

FIUME

(Georgevics-ház) Via Fratelli Branchetta.

Kitünő magyar konyha. Izletes ételek. Kifogástalan italok.

TELEFON 13-35.

Hutter János

vendéglős.

Jó családból való

magyar leány

délutáni órákra gyermekek mellé felvétetik. Cím a kiadóban.

VENEZIA**HOTEL PENSION VENIER**

San Marco Ponte Goldoni Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb Német kiszolgálás.

CIRKVENICA**Szálloda HORVÁTH Étterem**

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

A nagy őszi idényre

megérkeztek már a

Szőnyegek

és

függönyök

Gazdag választék juta-zsineg-tapestry-velúr és xylo futókban, ágyelőkben, teljes garnitúrákban, szövet- és csipkefüggönyökben, bonnemes, stores és brise-bise-ben.

Óriási**választék**

a következő minőségű szalón-, ebédlő- és hálószoba szőnyegekben:

Gyapju Tapestry Velour

(a nagybecskereki szőnyegyárból)

Axminster Argaman

és kézzel előállított szőnyegekben.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME Corso 11

Trieszt Corso 9

Bécs IX.

Szabott árak!

Színes szövetfüggönyök páronként 7.- koronától feljebb

Gyapot-étamine függönyök garantált színek párja K. 1350

Kiváló alkalom axminster-szőnyegekben 175x250 K. 25.-, 200x300 K. 36.-

Bonne femmes tüllből rávarrott mintákkal drbja K. 4.-

Ágytakarók tüllből rávarrott mintákkal 220x330 drbja K. 11.50

Plus asztalterítők rávarrott mintákkal drbja K. 17.-

Cheniglia lambrequin drbja K. 7.60

Ára 30 K.

Nincsen Önnek rendes háztartása ha
Eclipse dagasztógépe nincsen

3 perc alatt lehet vele bármilyen tésztát tökéletesen átdagasztani.
Minden vas- és edényüzletben kapható.

Bővebb felvilágosítást ad: The Eclipse Selling Company
képviselője, Eckel Egon, Fiume Via del Fosso 9. szám.

„Hungaria“ szálló és étterem
Fiume, Viale Deák.

Izletes magyar és német konyha. Éjjeli 2
óráig nyitva. — Polgári árak. — Kitűnő ki-
szolgálás — Olcsó havi penzió. — Jutányos
és szigorúan tiszta nappali és hónapos szo-
bák. — Szíves pártfogást kér
PUSNIK F.

A kuglizó szerdára és vasárnapra kiadó.

A legkellemesebb izü és leg-
olcsóbb savanyuviz a

Pécsi Tettye
: forrásviz :

kapható minden drogeriában
és étteremben.

Fiumei raktár: Fratelli Tausz
cégnél - Telefon 186 szám.

Monath Ella

államilag vizsgázott

zongoratanitónő

órákat ad Via Caserma 4. III., em.
jobbira.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart lapkiadó vállalat“

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb- ápolás (mani-
cur, pedicur) villanyos arcmasszás (vibrations massage)
szemölcslovetel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-
szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és
hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

- CIRKVENICA -
Caffé Central

Cirkvenica egyetlen kávéháza és
cukrászdája a tengerparton. Bel- és
külföldi hírlapok.

JÁTÉKSZOBÁK - BILLIÁRD.

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője
a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

ABBAZIA

: Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant :

„TRAUBE“

Arnyas kert. Kényelmes fedett he-
lyiségek. A fürdőhely legolcsóbb
étterme. Magyarok találkozó helye.

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytiszta. Bakte-
riummentes magas hegyi forrásviz. Ter-
mészetes szénssavval telítve fertőző beteg-
ségeknek, étvágyzavaroknál és emésztési
nehézségeknél igen hasznos ital. Borral
keverve kellemes üdítő hatású.

Mindenhol kapható!
Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

Kávé és Tejmérés

Fiume, a Kapucinus templon épü-
letében. — Friss tej és tejmérékek,
kivánatra házhoz is szállítatnak.

Kávé. Csokoládé. Tea.

Magyar, német és olasz lapok.

Olcsó árak!

Számos pártfogást kér

Ljubich Jozefin tulajdonosnő.

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávétermek.
Külön játék és billiard szalonok.
Tengerparti terrasza és kerthelyiség.
Bel- és külföldi lapok nagy mennyi-
ségben. Különlegességek és frissítők

Számos látogatást kér

WAGNER RICHARD, tulajdonos

Ez a „Muki“

Művész

szájharmonika dobbal

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta
játszani. A dalokat a művész harmo-
nikán játszuk, míg a valódi bőrrrel
ellátott dob csak kísérettül szolgál.
Ára tokkal és egy mesés ajándékkal
együtt

csak 4 korona.

Wagner a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hang-
szeráruházában, Budapest, József-körút 15. Arjegyék
ingyen.

Övös: Figyeljünk jól a pontos címre és a ház-
számra.

A mélyen tisztelt közönség szíves tudom-
ására hozom, hogy

**Képviselőházi étterem és
kávéházamban**

a nappali forgalomban az eddigi árakat
tetemesen leszállítottam, hogy azáltal a t.
közönségnek eme páratlanul álló, kellemes
szórakozóhelyet hozzáférhetővé tegyem. —
Minden este művészi zene **SILVING BERT-
HOLD** karmester vezetése alatt.

Teljes tisztelettel Czípót József tulajdonos.

CORTE ANGELO, FIUME

Corso 27 sz., I. emelet. Telef. 2-27.

COIFFEUR - POSTISEUR - PARFUMFUR.

Onduláció, jelmez-paró-
kák kézápolás (Mani-
cure), arcmasszage vil-
lamos árammal és gőz-
zel. — Hajfestés és fej-
mosás, a fejszáritása
villamos készülék segít-
séggel. Hajmunkák, pá-
risi, londoni és bécsi
modellek szerint.

Külön terméká - Kivnására házhoz küldök

„Buffet Bellevue“

Viale Deák (a kapucinusok új
házában)

Hideg és meleg ételek, bel-és
külföldi, valamint saját termésű
borok. Kőbányai polgári sör
mindig frissen.

Szíves pártfogást kér

SZIRMAI GYÖZÖNE.

Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, eb-
resztő, ingaórák, precíziós kronomé-
terórák és láncokban jutányos áron, jót-
állás mellett. — Saját javítóműhely.

Legfinomabb kivitelű függőkbe, mell-
tükbe és karsattokba foglalt elsőrendű
**brillánsok, gyöngyök, smaragd,
zafir és rubinok**, továbbá medaillonok
és nyakláncok leggazdagabb választékban s
olcsó szabott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-tér 5. Fiók Abbaziában.

Nyomatott a „Polinnia“ nyomdában Fiume.